

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legutányosabban számítottak.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:

Rochus-utca 42. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes száma ára 8 kr.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Tanító tanácsközményi dolgozat.

Tekintettel azon általános panaszra, mely az utóbbi időben a népiszkola tanúozainak túlerhelteése ellen gyakran főbhozatik; tekintettel arra, hogy a túlerhelteés okául főképp a közhasznú ismereteknek (reáliák) keleténél kiterjedtebb alapon való oktatása említtetik, fejtelessék meg:

1-ór. A közhasznú ismeretek oktatásánál kitűzött alaki cél (az elme, a szív és az akarat nevelése) elérhető-e azon tananyag földolgozásával, mely e célra a Szt. István-társulat által kiadott Bárány-féle olvasó-könyvekben foglalattak?

2-ór. Eleget teszünk-e az oktatás ezen ágául az anyagi (tárgyi) célnak az olvasó-könyvekben foglalt realismerek földolgozásával? . . . s e célból

3-ór. Az egy tanítóval bíró osztalán népiszkola felsőbb tanfolyamaiban (III. és IV.) a nevezett Bárány-féle olvasó-könyvek közül melyek használhatók legtöbb sikerrel?

Aki az 1868. 38. t. cikklet figyelemmel olvasta és ennek kapcsát, amint a közoktatási miniszterium, úgy a m. püspöki kar által használatul kiadott tantervet jól áttekintette, éber figyelmét minden egyes osztály külön-külön tárgyaira, különösen a reáliák anyagára kiterjesztette, csakhamar tisztába jöhetett azzal, hogy mindaz, mi ezekben a több-féle tananyagok az azok elágazó anyagára nézve kívántatik: *sok, a gyermekek szellemi erején túlszap.*

Igaz ugyan, hogy mindaz, ami a népiszkolák számára törvényileg előírva és megszabva van, sok szép, fontos és hasznos közlendőket tartalmaz, mégis a

tapasztalat igazolja, hogy e kívántatik a legnagyobb mértékben kifejezett tanítói buzgó tevékenységnek dacára is a gyermekek fejletlen szellemi tehetségük-nél fogva jól nem fogható, meg nem emészthetők és körülírt terjedelmükben — a kívánalmaknak megfelelőleg — meg nem oldhatók.

A tapasztalat mindenkint meg is győzött, hogy a sokféle tantárgy, az ezekben fölvetett soknemű nehéz realanyag még egyrészt a tanulókat kérosan túlerhelte, addig másrészt őket szorakoztató, figyelmellenő, felületlensé teszi; a tanulási kedvet, az iskolához szükségelt szeretetteljes vonzalmat pedig keblükkel teljesen kiűli.

Ha még figyelmen kívül nem hagyjuk ama sok, gombamódra összeférelt s micézélhoz se vezető, az elemi oktatásnál követni szükséges tanmenetet meg se közelítő és mégis sok helyütt használt kézi szakkönyvecskéket, úgy még inkább többszörösen kell meggyőződnünk: *hogy nemcsak a sok és sokféle reáliák, hanem az ily rossz szakkönyvecskéké célhoz nem juttató használása is növeli a túlerhelteést.*

Nem más, mint ezek tapasztalata birhatta a magas kormányt és a ft. egyházmegyei hatóságokat arra, hogy népiszkoláinkban a közendő reáliák értékét a legszükségesebbnek talált minimumra leszállítsák; a sok látszatot feltűntető, az olvasás rovására használt kézi szakkönyvecskéket elitőljék, azok használatát helytelenítsék; a közhasznú (reáli) ismeretek tanításának az olvasó-könyvek alapján való előszólását javallják és az írás, olvasás és számolás tanítását a legelső helyre emeljék.

Mindez igen helyesen van intézve! Csak úgy lett lehetővé, hogy a gyermekek tovább-tovább jól olvasni tanulja-

nak és a közhasznú ismeretekből tudni szükséges anyag a tanító által minden fennakadás nélkül földolgozható, a tanulók által pedig könnyen felfoghatóvá, megérthetővé tételhetessék.

Hogy azonban a fölvetett tételtől messze ne menjek, fölteszem az első kérdést s lassuk valjon:

„A közhasznú ismeretek oktatásánál kitűzött alaki cél (az elme képzése, a szív s az akarat nevelése) elérhető-e azon tananyag földolgozásával, mely e célra a Szt. István-társulat által kiadott Bárány-féle olvasó-könyvekben foglalattik?”

Az, ki a Szt. István-társulat által az egyes osztályok fokozataiként kiadott Bárány-féle olvasó-könyveket gondos figyelemmel áttanulmányozta, azok boltartal-mát és szellemét megismerte és azokat egyik-másik megjelent iskolai olvasó-könyvekkel összehasonlította, meggyőződhetett, hogy a Bárány-féle olvasó-könyvek — bár, különösen a reáliakra nézve, sok kívánni valót hagynak hátra — mindez ideig, kiválóan kath. iskoláinkban elég előfősen, mondhatni legjobban használhatók.

Előre látólag és változatos beosztás mellett szép számban találunk föl azokban olvasmányokat, melyek anyagának a helyes tanítási elvekkel megegyezően eszközölt földolgozása által a kitűzött alaki cél nagyon is elérhető.

Van ezekben szív- s elmeképző, erkölcsnevelítő, akaratot szilárdító, a nemes érzületet és vallásos értelem, a hazaszeretetet felkeltő, a realismereket is, — bár nem teljes mértékben — közli elég olvasmány; csak földolgozásuk s az itt kövendő tanmenet legyen olyan, mely a tanítással járó célokat számításon kívül nem hagyja.

Minden olvasmány bő alkalmat és

biztos módot nyújt tanításunknál az alaki cél elérésére; azért bármely olvasmány tárgyaljunk, nem elég csak annyival beérnünk, hogy tanulóink a tanítottakat csak egyszerűen fölfigyelték, hanem teljes erővel oda kell törekednünk, hogy ezek mellett, mint Mennyei is mondja: „a gyermekekben a kül- és belszemléltő, figyeltő, gondolkodó, és beszédtehetséget, a szépérteket és jellem műveljék, az oktatott neveltségek és szilárdítsuk, őket továbbra önkéntes kultúrára és megismerésre ösztönözzük és ezen ismeretekből fejlődő cselekedési önkényességre és ügyességre képesítsük.”

Ha tehát tanításunknál mindezeket figyelmen kívül nem hagyjuk, úgy oktatásunk által a kitűzött alaki célt mindenkor elérjük.

Hogy a közhasznú ismeretek tanításánál kitűzött alaki cél egymagában nem elegendő, hogy ettől a tárgyi cél semmiképp el nem maradhat, hogy egyik a másiknak oly kiegészítő része, mint a testnél a lélek: az kétségbe vonhatlan igazság.

Amely tanító tanításával e célokat kapcsolatba nem hozza, az egyoldalú eljárást követ el; tanítási feladatának nem felel meg.

„Eleget teszünk-e az oktatás (reáliák) ezen ágául az anyagi (tárgyi) célnak az olvasó-könyvekben foglalt realismerek földolgozásával? . . .

Ez az olvasó-könyvekre nézve fontos és nevezetes kérdés. — Itt a falusi és városi iskolák viszonyait, körülményeit kell mindenek előtt főfigyelmre méltatnunk.

Kétségbe se vonható, hogy mások faluhelyen és megint mások városokban a viszonyok s így mindenesetre mások az ezzel járó körülmények is. Ez alapon látrán állíthatni; *hogy amik a közlen-*

TÁRCSA.

Letépett virág.

Mint szép róza kelyhén a harmatgyöngy,
Mely ragyogó hajnalpírra ébred,
Szívemben is — e piczi virágban —
Volt egy olyan drága gyöngyöd, éked.

Édes ábránd lengott körül akkor
— Mint szép rózsát — ön ilatára —
S mörörítő tündérkerbe ragadt,
Ábrándidnak sebes röptü szárnya.

S midőn szemed egy pillantásból
Megtudhattam, hogy szíved gyöngyönek
Hagyóságát én rém pazarlod,
Édesed lett, e rég megunt élet!

Hő szerelmünk e fényzónében
Szívünk egymással összefortak . . .
De a sora szíved letépte s engem
Hullámaitól téled elsodortak . . .

Sajg a szőh, hogy szívemről letépték
S a kényezem . . . De az már az én sorsom,
Hogy a virágért, mit más tépett le
Mindig csak fájó könyvem omoljon.

— Zombor, aug. 18-én. —

Dreisziger Ferencz.

Vigasztalás.

Ha élted örömet,
Mint egy hitvány sajkát,
Az idő zord szele
Dobja idebb-odább,
Vagyha komor gondok
Lelekedet emészlik
És sóhajaidat
Könnyűid kibérk;
Vagyha reményeid
Mind . . . mind elhagyttanak,
És te már a halált
Kívánod magadnak;

Ne csüggedj ekkor se,
Ne tétováz soln,
Van ki megvigasztal,
A hited csillaga!

Ifj. Jung Ferencz

A festő mintája.

(Folytatás és vége)

Barátom nem felelt. Erre amaz dalol-ni kezdett s bennünket azzal a dallammal gyötört, melylyel már két év óta kímőzt.

János halken így szólt:

— Kérlek hallgass.

Erre dühöngve felelt:

— Miért kívánod, hogy hallgassak.

— Elrontod reánk nézve a szép tájképet.

Most jelenet következett, a váratlan szemrehányások és rekrimitatók csuf jelenete, mely könyekkel végződött. Aztán visszavertek. Engedte őt beszélni, a nekül, hogy ő csak egy szót is szóljon volna, a pompás estétől felemelve, s a sötéte-ok aradata által a földre huzva érezte magát.

Három hóval később be volt halóva ama láthatatlan kötelekekül, melyekkel az ily megszólás életünket beszövi. Az asszony szorosán tartotta, elnyomta, áldozatul ejtette őt. Reggeltől estig perlekedtek, vízáldokkát és veszedekket. Végre János minden áron szakítani akart vele. Valamennyi festményeit eladta, pénzt kölcsönzött barátaitól s ily módon 20,000 frankot hozott össze — még akkor kevéssé volt ismeretes — s a pénzt becsulevéllel a kandelion hagyta.

Ó pedig hozám menekült.
Deután három óra felé csöngettek.
Ajtot nyitottam.

Egy nő ugrott nyakamba s nyomult miterembe. Ő volt.

János őt belépni látva, felemelkedett,

A borítékot Josephine a pénzzel együtt valóban előkelő modorlaltal dobta lábához, miközben így szólt:

— Itt van pénze. Nekem nem kell.

Igen halvány volt és reszketett; bizonyára minden boldogságra el volt készülve. János elhalványult a bosszúságtól és irgalomtól s talán tettelegességekre is hajlandó volt.

— Mit akar ön? — kérdezé.

— Nem akarom, — felelt ez, hogy velem mint utcazi leánnyal bánjanak. Ön kért, ön elvett engem; én nem kértem öntől semmit, tartson meg.

János lábával tapogant.

— Nem, ez nagyon sok! Ha azt hiszed, hogy . . .

— Légy nyugodt, János, hagyj engem cselekedni.

Josephinehez léptem s szeliden észre igyekeztem téríteni, minden indokot felhoztam, mily alkalmaknál kezünk ügyébe esik. Szólatlanul halgalt meg és modorlaltanul, tekintete merev volt.

Látva, hogy a dolog nem fog jól vége ződni, az utazó eszközözhöz folyamodtam. Így szóltam hozzá:

— Még mindég szeret téged, gyerme-kem, de családja meg akarja házasanitani s te felfogod . . .

Mintegy álomból ébredve kiáltott fel:

— Ah, ah, értem . . .

Majd hozzá fordulva, folytató:

— Te . . . te . . . nősülni akarsz? János elhatározottsággal felelt.

— Igen!

Josephine előre lépett.

— Ha megőszülsz, én megölöm magamat, Megértéted!

János vállat vonva viszonáz:

— Nem bánom, öld meg magad!

Josephine höröngve kiáltott föl:

— Te mondat azt? Ismételd.

Amaz ismételte:

— Öld meg, ha kedved van hozzá.

A leány holt halványan kiáltott fel ismét.

— Abban ne kételkedjél, kiugrom az ablakon.

János felkaczagott, az ablakhoz lépett, megnyitotta, s meghajította magát, mint oly valaki, ki nem akar előre menni:

— Itt az út!

Josephine pillanatig merev tekintettel szemlélte őt, azután mint egy ugróra készültve, az ablak párkányára ugrott s aztán eltűnt.

Sohasem fogom feledni a benyomást, melyet a nyitott ablak gyakorolt reám, midőn abból az emberi testet leessni láttam; gyanak tintul föl előttem s őrresnek mint a világúr. Visszariadtam, s nem volt bátorságom odatekinteni.

János magánkivül volt, modorlaltan.

A szegény leánykát visszahozták, mindkét lábát kitörte. Sohase fog többé járhatni.

Kedvese, önvádja miatt csaknem örütnet és talán meghatva, s háliból, ismét magához vette őt s egybekelet vele.

— Ez története, kedvesem,

— Az est leszálit. A fiatal asszony diergett és haza akart menni. A család a városka felé tolt a kocsi. A festő neje mellett haladt, a nekül, hogy vele egy óra óta szót is váltott volna.

Guy de Maupessant után francziájából

de realitásokból a falusi, legfőbbnyire egy tanulóval bíró osztalton népiskolák számára elegendők, azok a városi több osztály és tanulóval bíró népiskolákra nézve annak nem tartózkodhat.

Míg falusi iskolákban a realiták tanításánál a mindennapi életben leggyakrabban előforduló s égetően tudni szükséges ismereteket véve, a gazdaszaktus kerteszetet, mint az ilyen gyermekeknek jövő életfoglalkozásukba vágót, nagyobb terjedelemben és alaposan oktatva, — az ebbeli kívánalomnak támasztást ad; addig városokban a közműveltség, a kézműipar elővitelése és emelvényének magas érékei megkövetelik, hogy a közhasznú realitások kimerítőbb s az e nemű iskolák helyi szükségleteinek, viszonyainak legjobban megfelelő terjedelemben taníttassanak.

Már csak azon körülmény is, hogy városokban az elemi iskolákat végzett tanulókat részint az iparos pályára, részint — tanulmányait folytatására és magasabb képzettségére végtelenül — a felsőbb tanodákba lépnek át, elegendhetetlenül megkivánják: hogy az ily tanulókat a realiták mindazon aigának ismételten képesítessék, mik az iparosnak az iparos pályához, a felsőbb iskolákba lépő tanulóknak pedig az azokba való felvételhez csak szükségesek és a tovább képzéshez biztos alapot szolgáltatnak.

Szélig Ferencz,
tanító.

(Folyt. köv.)

A magyar földbirtok megterhelhetése.

(Folyt. és vége)

Ugy az az eredmény, hogy a pestvidéki törvényszék fölveti hat községének területén a 10 holdig terjedő eladódott birtokokon átlag holdanként 357 frt teher nyugszik, mint amaz, hogy a 2000 frt ily terjedő kölcsönök mind a 10 holdig terjedő birtokokra esnek, egy-ránt képtelenség. Alig másformák a viszonyok a pozsonyi törvényszék területén. Ennek hat községében a 10 holdig terjedő birtokok átlagos holdankénti megterhelhetése 108 frt; tehát legközelebb áll a pestvidéki törvényszékhez A pozsonyi törvényszék területén a 4051 holdat tevő 10 holdig terjedő birtokok megterhelhetése 439,390; de ezen összeg csak 2240 holdra oszlik el, mivel 1811 hold tehermentes. Holdanként tehát nem 1108 frt teher jut az eladódott 10 holdig terjedő birtokokra, hanem a kimutatás szerint 196 frt; a 2000 frt terjedő kölcsönöknek itt is kivétel nélkül mind a 10 holdig terjedő birtokokra kell esniük. Ez pedig Pozsony megyében ép oly lehetetlenség, mint Pest megyében.

De tovább folytatva az elemzést, még más eredményeket is nyernék. A pestvidéki törvényszék hat községében a 10 holdtól 20 holdig terjedő birtokok összes területe 6069 hold, ebből azonban 2655 hold tehermentes. A 10 holdtól 20 holdig terjedő birtokok összes megterhelhetése 348,496 frt, egy holdra tehát átlag 102 frt teher esik. A pozsonyi törvényszék hat községében a 10 - 20 holdas birtokok összes területe 1605 hold, ebből tehermentes 608 hold külsőség. Ezen birtokkategóriára esik 59 695 frt teher, a mely 997 holdra oszlik meg, egy hold átlagos megterhelhetése tehát 59 frt. A pestvidéki törvényszék hat községében ezek szerint a 0 - 10 holdig terjedő és a 10 holdtól 20 holdig terjedő birtokkategóriák megterhelhetése között holdanként átlag 255 frt, a pozsonyi törvényszék területén holdanként átlag 137 frt a külsőség. Ez egyszerűen lehetetlen. Nem lehet más következtetnünk, mint hogy a legkisebb birtokoknál a belsőségek és külsőségek terheinek elkülönítése éppen nem volt keresztülvihető és hogy a legkisebb birtokok teherkétségű állapotánál fokozott mértékben szerepelnek azon nehézségek a melyek az egész teherfólvételt valótlanná teszik.

Más oldalról vizsgálva a két legkedvezőtlenebb helyzetű törvényszék jelzői terheinek kimutatását, az eddigiek-től eltérő képet fogunk nyerni. A pest-

vidéki törvényszék területén a 10 holdtól 1000 holdig terjedő összes fölveti birtokok területe 19,988 hold, ebből tehermentes 3395 hold. Ezen birtokokon 667,312 forint teher nyugszik, a mely összeg 14,649 holdra oszlik el; a 10 1000 holdas megterhelt birtokok holdankénti átlagos terhe tehát 45 frt. A pozsonyi törvényszék fölveti hat községében a 10 holdtól 1000 holdig terjedő birtokok területe 7239 hold, ebből tehermentes 1625 hold. Az 5614 holdat tevő megterhelt birtokokon 106,305 frt teher fekszik, egy holdra tehát átlag 19 frt jezálogi teher esik. Az összes kilenc törvényszék ötvennyékö községének területén a 10 1000 holdas birtokok területe 146,657 hold, ebből azonban tehermentes 50,573 hold. Az ezen birtokokra betéltávozott 2,959,238 frt teher e szerint 96,084 holdra oszlik el, úgy hogy a tehermentes birtokoknak nem számítván eladódott birtokok holdja átlag 30 frttal van megterhelve.

Eze 30 frtyi holdankénti megterhelés azonban a kilenc törvényszék átlaga, a mely magában nem sokat fejez ki; hogy ezt jól megérthessük, hozzá kell tennünk, hogy ezen átlagot csak három törvényszék községei 10 - 1000 holdas birtokoknak megterhelhetése mulja fölül; i. a pestvidéki törvényszék 45 frt, a nagykanizsai 56 frt és a kassai 38 frt holdankénti átlagos megterheléssel, a többi hat törvényszék ezen átlagon alól marad. Így a fehértemplomi törvényszék területén 23 frt a 10 - 1000 holdas megterhelt birtok átlagos terhe, a nagyváradi 29 frt, a kolozsvári 26, az aradi 20 frt, a pozsonyi 19 frt, a décsin 15 frt, az átlagos teher, mindentől csupán a megterhelt birtokokra és nem az egész területre osztván el a terhet. Hogy ez nagy megterhelés volna, azt hisszük, senki sem állíthatja.

Ha már ily részletesen foglalkozunk a legkisebb birtokok megterhelésével, akkor vehetünk egy pillantást a 21 - 80 holdas birtokokra is; ezek a tulajdonképp parasztbirtokok, a melyek úgy politikai mint közgazdasági tekintetben rendkívül fontos szerepet játszanak. A 21 - 80 holdas birtokok a fölveti kilenc törvényszék területén 44,819 hold területet, az egész területnek 12.3%-át foglalván el. Ezen 44,819 holdból 13,997 hold, azaz 31.2% tehermentes. A megterhelt 30,822 holdra összesen 626,458 frt adósság van elfolyggyezve és bekövetkezve; az eladódott 21 - 80 holdas birtokokra tehát holdanként átlag 20 frt teher esik; ezen összeg csupán a megterhelt birtokok és nem az összes 21 - 80 holdas birtokok területe után van számítva a 30 frtos átlagos teher azonban nagyon különböző számok átlagát képezi, úgy, hogy nem lesz érdektelen az egyes tételeket is bemutatni.

A pestvidéki törvényszék területén ezen birtok-kategória nagysága 6,605 hold, ebből tehermentes 1229 hold; a megterhelt 5376 holdon 59,927 frt adósság van, holdanként tehát átlag 11 frt. A décsi törvényszék területén ezen birtokok 5733 holdat tesznek, adósságukban 2068 hold, az összes teher 67,439 frt, egy holdra jut 18 frt. A fehértemplomi törvényszék területén ilyen birtok 6086 hold területű, ebből nincs adósság 3634 holdon, a 62,348 frt összes adósság 2452 holdon oszlik el, egy holdra tehát esik 25 frt. A kolozsvári törvényszék területén a 21 - 80 holdas birtokok nagysága 3647 hold, ebből tehermentes 3137 hold; a 12,300 frtyi adósság 510 holdat terhel, egy holdat átlag 23 frttal. A nagyváradi törvényszék hat községében e birtokok területe 2521 hold, adósság nincs 344 holdon; az 52,052 frtot tevő teher a 2177 holdnyi eladódott birtokokon átlag 24 frttal terheli. A kassai kerületben e birtokkategória kiterjedése 3485 hold, nincs megterhelve ebből 1082 hold; a 2403 holdnyi eladódott birtokokon összesen 86,222 frt, átlag holdanként 35 frt teher nyugszik. A nagykanizsai törvényszékén e birtokok nagysága 2139 hold, ebből tehermentes 331 hold; az eladódott 1808 holdat 68,420 frt teher nyomja, holdanként 37 frt. A pozsonyi törvényszék kerületében 1162 holdat tesznek e birtokok, a miből 117 hold adósság-

ságmentes, az összes teher 36044 frt, holdanként 35 frt. Végül az aradi törvényszék területén a 21 - 80 holdas birtokok területe 13441 hold, ebből adósságmentes 2051 hold; az összes 11390 holdra elosztó 181,559 frtyi teherből egy holdra átlag 16 frt esik.

dr. Heltai Ferencz.

Felhívás

BAJA sz. kir. város ó n á l l ó iparosához!

Tisztelt iparostársak!

Az új ipartörvény f. é. október hó 1-én lép életbe. Elérkezett tehát az ideje annak, hogy a törvény szellemét megismerjük és előnyeit felhasználjuk.

Az új ipartörvény nemcsak egyes iparágakra békítő hatással akadályoktól szabadította fel iparunkat, de főleg az iparstetületek szervezése által fontos haladási tét, mert gondoskodva lett szigorú fejelemről és az iparos-osztály összetartásának, jogai és érdekei védelmezésének lehetőségéről.

A létesítendő új iparstetület, mely a képesítéshez kötött mesterséggel foglalkozó iparosok kétharmad többséggel alakul, melybe azonban a képesítéshez nem kötött mesterséggel foglalkozó iparosok, kereskedők, gyárosok avagy részvénytársaságok is részt vehetnek: egészen más rendszerrel és jogkörrel bír, mint az eddig fenálló iparstetületek.

A megalakítandó iparstetületnek az említett törvény önkormányzatot (autonómia) biztosít. Szabályrendeletet alkothat, melyel önzagátzásának módját és föltételeit meghatározza.

Az iparosok között a rendet és az egyetértést fontartja. Az iparhatóságunk az iparosok között fontartandó rendre irányuló működését támogatja. Minden tőle telhető eszközzel az iparosok érdekeit előmozdítja és őket haladásra serkenti. Gondolkodik arról, hogy az iparosok és segítők között rendezett viszonyok álljanak fenn, hogy a tanoncok ügye rendezzessék, az az iparosok és a segítők vagy tanoncok közt fölmerülő surlódások és vitás kérdések békés elintézését nyervek, minek folytán az iparstetület kebeléből alakítandó békéltető bíróság fog ügyeiket itélni, hogy továbbá humanitástus irányú segélypénztárak létesíttessenek, hogy az iparosok anyagi érdekeit szövetkezetek alakításával előmozdítsa s végre, hogy a hatóságok az ipartörvény tekintetében előterjesztéseivel és szakvéleményével kellőleg tájékozassa.

Igen tiszteltiparostársak! Az iparügyesület felsorolt célja és jogai fontosak, az új ipartörvény ezen vívmányai nagyok. Rajtunk áll, egyedül tőlünk függ, hogy visszaadott önrendelkezési jogunkkal éljünk és az általános iparérdekeiért saját érdekünkben sorompóba lépjünk.

Megkelt tehát teremtenünk Baján is az iparügyesületet. Ezt követeli tőlünk haladó korunk, ezt iparosságunk érdekei, érettsége és városunk jó hírneve, becsületé.

Azért is a legjobb akarattal s a legmélyebb tisztelettel arra kérjük iparostársainkat, hogy a fent jelzett időszerű célt támogatásukban részeseitlen és a megalakítandó új iparstetületbe belépni sziveskedjenek.

Baján, 1884. évi augusztus havában.

Pintér Ferencz,
iparstetületi elnök, mint a szervezködő-bizottság elnöke.

Cserba János,
a molnár-társulat elnöke.

Lajorsch János,
a cipész-társulat elnöke.

Frankenberger Ferencz,
kamarai tag.

Stern Lipót, Neudenbach Péter, Schmidt Márton, Repka Mihály, Vagner Antal, Schnetzer Ferencz, Nánay Lajos, Utry Márton, Plavetzky András, Mesch Antal, Kopeti Antal, Katarinka János, Vanitsék Mátyás, Schwärzinger Károly, Vidovits Benő,
a szervezködő-bizottság tagjai.

A közönség köréből.*

A rendőrség figyelmébe.

A mult napok egyikén a Szt. Antal-utca árnyai alatt sétálva élveztem a kellemes levegőt; de mily nagy volt meglepetésem, midőn a Sándor József-fele sarok ház elő ére, orromat oly iszonyu büz ütötte meg, hogy majdnem elájultam. Ugy tudom ott rendszeres dísznö-hizlalda van, s ez terjeszti a kolerát gerjesztő büz a járókelők s a szomszédok örömére. Talán jó lenne az egészségügyi bizottságnak a rendőrségnek közbe lépve ezen járványfészket elpusztítani.

Egy beteges ember.

* Folyt. alatt a közérdekkel összefüggő közlemények díjtalanul, a beküldő felelősség mellett közöltetnek. Szerk.

Különfélék.

— **Felséges Urunk királyunk** születésnapján, hetfőn, Berényi Daniel apatlebános ur fényes segédjét mellettem hogy minis celebrált, melyen jelen voltak: Jankovich Aurél főispán ur ő metóság, diszmagyarban, Drescher F. de polgarmester, a helyben időző közbizdasereg és honvédszaktusok, az összes hivatalok s nagyszámu ajtásokoz községek.

— **Személyi hír.** Jankovich Aurél főispán ur négy heti távolléte után körömbé érkezett.

— **Közösület nyilvánítás.** Gr. Chottek Rezső bacsmegegy nagybirtokosnak, a Sellyek felséges emelése körül szerzett érdemeiért a földmívelési miniszter ur köszönetét nyilvánította ki.

— **Tóth Kálmán** emlékdövények teleplezése a jövő hó 21-én megtartatik. Az abszolutosság s rény-nomunkodnak, úgy bizony várható, hogy a kegy-letes ünnepegy nagy fenyeget tarthatik meg.

— **Ma tartja** a törvényhatóság közgyűlést, melynek tárgya Drescher Ede polgarmester lemondása.

— **Ismét betűrés.** Vagyonbiztonságunk néhány hét óta meg van tanulva, lepton nyomon haladunk, hogy itt és ott bemutattak az ablakon, kiürítették a szobát. Lenyújában Cserba Ferencz kir. albiru lakásába hatoltak be az utca ablakon, a dolgozó szobájának díszes gyűjteményét, a mely a vadászatiában volt, kifüggesztve 23 arny virradóra ellopák. A kár nagysága meg meg nem határozható, mert oly értékű ékszereket, lövészi díj nyemrényeket loptak el, melyeket évekoraan át gyűjtött. A tolvajok persze erőlesen nyomoztatnak.

— **A helybeli iparosok** — mint bennünket értesítenek — mozgalmat indítottak az új ipartörvény értelmeben alakítandó iparstetület létrejötte érdekében. A nekünk beküldött „Felhívás” — melyet az ügy érdekében lapunk más helyén egész terjedelemben közölünk — élelk tanúságot tesz arról, hogy Baja város iparosai a jövőben karöltve fognak eljárni mindazon ügyekben, melyek úgy a mesterek, segítők mint a tanoncok között előfordulni szoktak. — Felhívjuk e helyen is utólag Baja város értelmes iparosait, hogy az alakítandó iparstetület létrejötte érdekében minél jobban buzgólkodjanak.

— **Iskolai értesítés.** A városi kereskedelmi iskolában a beiratások augusztus 28 - 31-ig fognak eszközölni. Azon tanuló, kik az első osztályba felvételt óhajtának, az elemi iskolá sabb tantárgyainak való jártasságukat felvételi vizsga által tartoznak igazolni. — Az iparos iskolában a beiratások szept. 1 - 15-ig fognak eszközölni; ezen iskolába az 1884. XVII. t. c. értelmében minden iparos köteles tanogatóat beírattatni. Baján, 1884. aug. 21. az igazgatóság.

— **A szegedi zental vasút.** A közmunka-és közlekedésiügyi miniszter Kállay Albert es társainak előmunkálata engedélyt adott Szeged-Zentalvasútkötő helyredekő vasutvonal kiépítésére.

— **A zental esztai** cimmel Dudás Gyula egy monographiai részletet ad ki Zenta város történetéről, melyet a magyar tört. társulat szakteketeihez kiadásra metőnk. érdekes és becses közleménynek ítélték. Ára előfizetés utján 80 kr.

— **A bajai polgári lövőkertben** 1884. évi augusztus hó 10-én a 13-ik lövészet alkalmával 295 lövés történt 118-egységgel; ezek között volt 4 négyes, 13 hármas, 19 kettes és 25 egyes kor. Négyeseket lötek: Somogyi Emil 3, Eckert István 1, hármasokat lötek: Eckert István 5, Peske Károly 2, Lemberger Ernő 1, Stern Benő 1 és Stern Lipót 1, 1884. augusztus 17-én a 14-ik lövészet alkalmával 360 lövés történt, 98 egységgel; ezek között volt 2 négyes, 11 hármas, 15 kettes és 27 egyes kor. Négyeseket lötek: Eckert István 1, Koiler Hugo 1; hármasokat lötek: Eckert István 5, Lemberger E. 5, Koiler Hugo 1. — Az 1884. augusztus 20-án tartott ünnepélyen alkalmával 1725 lövés történt, 911 egységgel; ezek között volt 2 négyes, 17 négyes, 108 hármas, 167 kettes és 175 egyes kor. Szeged előtt: Lemberger Ernő 2; négyeseket lötek: Atanackovics Lazu 3, Cserba Ferencz 3, Eckert István 3, Schreiber Ferencz (Pecsrói) 3, Lemberger Ernő 2, Koiler Hugo 1, Peschke Károly 1, Somogyi Emu 1; hármasokat lötek: Eckert István 37, Koiler Hugo 10, Schreiber Ferencz 10,

Üzletbelyiség: Baján, Bódog-tér, Scheibner-fele ház.

NÁNAY LAJOS KÖNYVNYOMDÁJA

KÉSZIT

GYORSAN, CSINOSAN és JUTÁNYOS ÁRON

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT.

Készít továbbá

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKAT

ugyszintén raktáron tart

kötelezvényeket és ügyvédi meghatalmazásokat.

Üzlethelyiség: Baján, Bódog-tér. Scheibner-fele ház.

BROGLE JÓZSEF

gép- és rostalemez-gyára

BUDAPEST gyár: külső vázei-ut.
Raktár: váczi-körút 6S.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon
kitüntetett

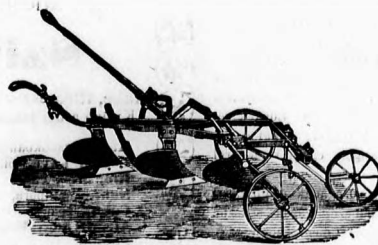
Trieur-jeit

váltható szitákkal.

Gabona tisztító-rostákat.

Tengeri-morzsolókat.

Lynkaszott és hasított lemezeket,
malmok, mehészeti és technika-
l czeelokra

járgány-cséplőgépeket

Továbbá e téren a legujabbat:

SCHMID H. szabadalmazott nemzeti rostát,

1882. augusztus 3 án 17.567. sz. alatt szabadalmazva mint egyedüli jogosított gyártója. Nagysága: 4' 4" magas és 2' 4" széles, sulya 60 kiló, ára 48 frt.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Ügynökség és raktár B a j á n: **Grosz Henrik** és társánál főuteza, 275. szám.

szabadalmazott

hármaskéket

közönséges és acél kéket

cséplőgép - lemezszitákat

gőzcséplő és járgánycséplőkhöz.

és minden egyéb gazdasági
gépeket.